

เอกสารเชิงแนวคิด (Concept Paper)

ทุนอุดหนุนการวิจัยคณะวิทยาการจัดการ งบประมาณบำรุงการศึกษา ปี ๒๕๖๔

๑. งานวิจัยเรื่อง (ภาษาไทย) การพัฒนาผลิตภัณฑ์เชิงวัฒนธรรมด้วยยางพาราเพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดยะลา
(ภาษาอังกฤษ) Cultural Product Development from Field Latex Tourism in Yala

๒. ชื่อผู้วิจัยและคณะ

คำนำหน้า	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่งในโครงการ	สัดส่วนการมีส่วนร่วม	เวลาที่ทำวิจัย (ชั่วโมง/สัปดาห์)
ดร.	ภูริชาติ พรหมเต็ม	หัวหน้าโครงการ	๗๐	๑๐
ผศ.ดร.	เพ็ญนภา เกื้อเกตุ	ผู้ร่วมวิจัย	๑๐	๑๐
อาจารย์	ธัญญาณี สินทวี	ผู้ร่วมวิจัย	๑๐	๑๐
อาจารย์	พัชรินทร์ แก้วเจริญ	ผู้ร่วมวิจัย	๑๐	๑๐

๓. ความเป็นมาและความสำคัญของการวิจัย

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการขนาดใหญ่ มีอัตราการเติบโตสูงและมีธุรกิจที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม (ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์, ๒๕๓๘) การท่องเที่ยวช่วยให้เกิดการพัฒนาบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกให้เกิดขึ้นกับชุมชน ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการได้รับการพัฒนาการท่องเที่ยว อาทิ การยกระดับและการปรับปรุงระบบสาธารณสุขและการขนส่ง แหล่งนันทนาการและการกีฬา รวมทั้ง สินค้าและอาหารที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรมและประเพณีซึ่งมีจำนวนมากขึ้น โดยการท่องเที่ยวสามารถส่งเสริมการทำนุบำรุงและส่งเสริมประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมได้ (อิศราพร ใจกระจ่าง และคณะ, ๒๕๕๙)

การท่องเที่ยวโดยนักท่องเที่ยวจะมีการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการต่างๆ การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกจึงจัดว่าเป็นธุรกิจหนึ่งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการท่องเที่ยว และก่อให้เกิดประโยชน์ต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวทำให้เกิดการขยายตัวเพิ่มขึ้น สร้างรายได้ให้กับประเทศและท้องถิ่น (พจนธรรม ณรงค์วิทย์ และ อำไพแสงจันทร์ไทย, ๒๕๖๒) ซึ่งลักษณะของธุรกิจมีทั้งเป็นลักษณะของกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ธุรกิจครอบครัวทั้งในระดับท้องถิ่นหรือชุมชนต่างๆ ซึ่งนักท่องเที่ยวให้ความสนใจในการซื้อสินค้าที่ระลึกเป็นจำนวนมากจนกลายเป็นธุรกิจสำคัญที่สามารถสร้างรายได้สู่ประเทศ อย่างไรก็ตาม ประกอบกับภาครัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้แต่ละท้องถิ่นมีรายได้และอาชีพจากการผลิตและจำหน่ายสินค้าที่ระลึกในรูปแบบของสินค้าพื้นเมือง (อิศราพร ใจกระจ่าง และคณะ, ๒๕๕๙)

จังหวัดยะลา เป็นจังหวัดที่มีศิลปวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์ โดยวัฒนธรรมในพื้นที่มีความหลากหลายเป็นสังคมพหุวัฒนธรรม ทำให้มีวัฒนธรรมและประเพณีที่โดดเด่น อย่างไรก็ตาม สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ที่จังหวัดยะลาได้ส่งเสริมและผลักดันให้กลายเป็นเอกลักษณ์เด่นของจังหวัดซึ่งเชื่อมโยงการท่องเที่ยวชุมชน คือ ประเภทอาหาร ได้แก่ ผลิตภัณฑ์กล้วยหินแปรรูป ประเภทเครื่องดื่ม ได้แก่ ผลิตภัณฑ์น้ำมันถั่วเหลืองสูตรกะทิ ประเภทผ้า และเครื่องแต่งกาย ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ผ้าขึ้นลายบาติก ประเภทของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก ได้แก่ ผลิตภัณฑ์แกะหนังภาพนูน และประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร ได้แก่ ผลิตภัณฑ์น้ำมันมะพร้าวสกัดเย็น นอกจากนี้ ของที่ระลึกที่นิยมจำหน่ายในจังหวัดยะลา อาทิ กริช เรือกอและ ใบไม้สีทอง หอยประดิษฐ์ และผ้าคลุมผม

ปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ในระดับมากที่สุด ในด้านเศรษฐกิจชาวสวนยาง ได้แก่ ราคาขายที่ต่ำ ราคาอย่างไม่แน่นอน และราคาขายถูก (วิไลวัลย์ แก้วตาทิพย์, ๒๕๖๐) จังหวัดยะลาที่มีพื้นที่ปลูกยางพาราที่เป็นสวนยางยังไม่เปิดกรีดจำนวน ๓๗,๘๗๗.๔๐ ไร่ และสวนยางที่เปิดกรีด จำนวน ๔๘๘,๙๒๑.๒๖ ไร่ โดยเป็นน้ำยางสดจำนวน ๘๖,๖๗๔.๐๖ ยางแผ่นดิบ ๔๘,๐๒๗.๑๘ ยางแผ่นรมควัน ๙๖๕.๕๐ ซึ่งต้นทุนต่อกิโลกรัมของน้ำยางสด ๖๐.๕๙ บาท (การยางแห่งประเทศไทย, ๒๕๖๒) อย่างไรก็ตาม ปัญหาของเกษตรกรชาวสวนยางพาราในจังหวัดยะลาจะเห็นได้จากการรวมตัวกันของเกษตรกรเพื่อให้หน่วยงานภาครัฐช่วยเหลือในการพยุงราคายางให้สูงขึ้นในปี ๒๕๖๐ และรัฐบาลยังคงให้ความช่วยเหลือเยียวยาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม เกษตรกรต้องการรูปแบบการส่งเสริมเพื่อการพึ่งตนเองได้ ซึ่งรูปแบบระบบการผลิตเพื่อการพึ่งพาตนเองของเกษตรกรสวนยางพารา มี ๓ รูปแบบ โดยหนึ่งในนั้น คือ รูปแบบระบบการส่งเสริมเพื่อการพึ่งพาตนเอง ควรดำเนินการส่งเสริมหรือเพิ่มกิจกรรมให้กับเกษตรกร อาทิ ส่งเสริมการเรียนรู้จากแปลงตัวอย่างในท้องถิ่น การรวบรวมผู้รู้ในภูมิสังคม การให้ความรู้และจัดเวทีสนทนาให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมให้ครบวงจรและเชื่อมโยงเครือข่าย ส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นสำหรับเยาวชน การให้เกษตรกรมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ การให้ความสำคัญกับระบบสวนยางกับการพึ่งพาตนเองทางจิตใจด้วยวิธีการส่งเสริมในระดับกลุ่มบุคคล และบุคคล โดยพัฒนายุทธศาสตร์ด้านการเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต การสร้างความมั่นคงให้เกษตรกรชาวสวนยาง การส่งเสริมพัฒนาการจำหน่ายผลผลิต การส่งเสริมงานวิจัยและพัฒนา การส่งเสริมการทำสวนยางร่วมกับกิจกรรมเกษตรอื่นๆ และการพัฒนาคุณภาพชีวิต (จำนงค์ จุลเอียด, ๒๕๕๘) โดยในจังหวัดยะลาและสามจังหวัดชายแดนใต้ยังไม่มีผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรมที่ผลิตด้วยยางพาราจำหน่ายในพื้นที่

นักวิจัยมุ่งศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรมเพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดยะลา โดยการนำยางพารามาเป็นวัตถุดิบสำคัญในการผลิต ผลที่ได้จากการวิจัยเบื้องต้นคือการสร้างนวัตกรรมท้องถิ่น การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปน้ำยางพาราในอุตสาหกรรมบริการ และสร้างประโยชน์ให้กับหน่วยงานภาครัฐบาลที่เกี่ยวข้องนำไปเป็นแนวทางในการกำหนดแผนงานการพัฒนาเกษตรกรชาวสวนยางพารา รวมทั้งเกษตรกรชาวสวนยางพาราสามารถเพิ่มมูลค่าให้กับน้ำยางได้และพึ่งพาตนเองได้

๔.วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

- ๔.๑ เพื่อศึกษารูปแบบผลิตภัณฑ์และวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางธุรกิจของผลิตภัณฑ์
- ๔.๒ เพื่อพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรม
- ๔.๓ เพื่อศึกษาความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรม

๕.กรอบแนวคิดของการวิจัย

กรอบแนวคิดเพื่อการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรม ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดภายใต้กระบวนการออกแบบของ จรุงรงค์ เลาหะเพ็ญแสง (๒๕๕๘) ประกอบด้วย

- (๑) ขั้นตอนการพัฒนาแนวคิดผลิตภัณฑ์ใหม่ (Product concept)
- (๒) ขั้นตอนการศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility study)
- (๓) ขั้นตอนการออกแบบเบื้องต้น (Preliminary study)
- (๔) ขั้นตอนการสร้างต้นแบบ (Build prototypes)

โดยผู้วิจัยได้คำนึงถึงหลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นเกณฑ์ในการกำหนดคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ (Evaluate the design) และต้องสอดคล้องในด้านวัฒนธรรม ดังนี้

- (๑) ความเหมาะสมเชิงวัฒนธรรม
- (๒) ความสวยงาม (Aesthetics)
- (๓) วัสดุและการผลิต (Materials and Production)

๖.วิธีการดำเนินงานวิจัย

กลุ่มเป้าหมายวิจัย คือ นักท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกจังหวัดยะลาที่เคยซื้อผลิตภัณฑ์ที่ระลึกด้านศิลปวัฒนธรรมและประเพณีในจังหวัดยะลา โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร W.G.Cochran ซึ่งเป็นสูตรที่ไม่ทราบขนาดประชากรที่แน่นอนโดยกำหนดให้มีความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้ ๐.๐๕

เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามสำหรับศึกษาความเป็นไปได้ทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรมจังหวัดยะลา

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

วิธีการวิจัย

๑. ศึกษารูปแบบและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางธุรกิจของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรมจังหวัดยะลา ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) ซึ่งเป็นตามแนวทางของ Scott (๑๙๙๐) โดยศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง และการใช้แบบสอบถามเพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ความเป็นไปได้ทางธุรกิจของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรมจังหวัดยะลา

๒. การพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรม

ผู้วิจัยใช้การทดลองเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยผลิตภัณฑ์ที่พัฒนา อย่างน้อย ๓ ผลิตภัณฑ์

๓. ศึกษาความเป็นไปได้ทางการตลาดของผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรม

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ทางการตลาดและความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อผลิตภัณฑ์ของที่ระลึกเชิงวัฒนธรรม

๗.งบประมาณ ๑๗,๐๐๐ บาท

งบประมาณจากหลักสูตร

(โปรดระบุ).....การจัดการทั่วไป และ หลักสูตรบัญชีบัณฑิต.....

จำนวน.....๑๗,๐๐๐.....บาท

๘.ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๘.๑ เกิดนวัตกรรม

๘.๒ เกิดต้นแบบผลิตภัณฑ์ให้กับชุมชนได้พื้นที่

๘.๓ แก้ไขปัญหาน้ำยางพาราในเบื้องต้น และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น

๘.๔ เกิดประโยชน์เชิงวิชาการทางด้านศาสตร์บริหารธุรกิจ

ลงชื่อ.....

(นายภูริชาติ พรหมเต็ม)

หัวหน้าโครงการวิจัย

วันที่ ๒๑ / ตุลาคม / ๒๕๖๔